

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
KALTINIMAS IR GYNYBA	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Remigijus Merkevičius Kitas (-i): partnerystės doc. Gintaras Jasaitis	Vilniaus universitetas, Teisės fakultetas, Baudžiamosios justicijos katedra, Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222, Vilnius, 411 kab., tel. (8 5) 2366167, el. paštas: bjkatedra@tf.vu.lt

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Antroji	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	8 (pavasario) semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Baudžiamojo proceso teisė I-II d.	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	48	85

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Ugdomos kompetencijos: a) įgytas žinias gebėti sieti su kaltinimo ir gynybos samprata, paskirti ir tikslais, vertybiniu pamatu, procesiniu statusu ir praktiniu vaidmeniu, kaltinimo ir gynybos strategija, taktika, įgyvendinimo priemonėmis ir būdais, problematika; b) remiantis teisės doktrinos ir teismų praktikos analize, taikyti baudžiamojo proceso teisės normas, reglamentuojančias kaltinimo ir gynybos funkcijas įgyvendinimą, rengti atskirus procesinius dokumentus; c) logiškai ir kritiškai mąstyti sprendžiant kaltinimo ir gynybos problemas; d) argumentuotai vertinti kaltinimą ir gynybą reglamentuojančius aktus, kaltinimo ir gynybos praktiką; e) formuoti praktinius kaltinimo ar gynybos įgūdžius, dirbti ir tobulėti savarankiškai ir bendrai (komandose), tobulinti komunikacinius ir tarpasmeninius gebėjimus.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentas: - gebės integruoti žinias apie kaltinimą ir gynybą reglamentuojančias teisės normas ir institutus, jų istorinę raidą;	Paskaitos (probleminis dėstymas, pažintinis vizitas), seminarai (minčių lietus, grupės diskusija, situacijų modeliavimas, atvejų analizė, praktinių užduočių sprendimas), savarankiškas darbas (informacijos paieška, mokslinės literatūros studijos, teismų praktikos analizė, procesinių dokumentų rengimas)	Kontrolinis darbas, egzaminas
- gebės sistemškai analizuoti bei tinkamai parinkti kaltinimą ir gynybą reglamentuojančią teisės normą, ją išaiškinti ir teisingai pritaikyti;	Paskaitos (probleminis dėstymas, pažintinis vizitas), seminarai (minčių lietus, grupės diskusija, situacijų modeliavimas, atvejų analizė, praktinių užduočių sprendimas), savarankiškas darbas (informacijos paieška, mokslinės literatūros studijos, teismų praktikos analizė, procesinių dokumentų rengimas)	Kontrolinis darbas, egzaminas
- gebės išskirti reikšmingas teisės doktrinas bei teismų praktiką ir susieti jas su kaltinimo ir gynybos problematika;	Paskaitos (probleminis dėstymas, pažintinis vizitas), seminarai (minčių lietus, grupės diskusija, situacijų modeliavimas, atvejų analizė, praktinių užduočių sprendimas), savarankiškas darbas (informacijos paieška, mokslinės literatūros studijos, teismų praktikos analizė, procesinių dokumentų rengimas).	Kontrolinis darbas, egzaminas
- gebės, remiantis kaltinimo ir gynybos teorija bei teismų praktika, kritiškai ir logiškai perteikti savo idėjas, bei jas argumentuoti;	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (minčių lietus, grupės diskusija, situacijų modeliavimas, atvejų analizė, praktinių užduočių sprendimas), savarankiškas darbas (informacijos paieška, mokslinės literatūros studijos, teismų praktikos analizė, procesinių dokumentų rengimas).	Kontrolinis darbas, egzaminas

- gebės analizuoti ir etiškai vertinti teismų praktiką, susijusia su kaltinimu ir gynyba	Paskaitos (probleminis dėstymas, pažintinis vizitas), seminarai (minčių lietus, grupės diskusija, situacijų modeliavimas, atvejų analizė, praktinių užduočių sprendimas), savarankiškas darbas (informacijos paieška, mokslinės literatūros studijos, teismų praktikos analizė, procesinių dokumentų rengimas)	Kontrolinis darbas, egzaminas
- mokės savarankiškai dirbti ir naudotis teisinės informacijos duomenų bazėmis bei kitais šaltiniais, reikalingais žinioms apie kaltinimą ir gynybą gilinti.	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (minčių lietus, grupės diskusija, situacijų modeliavimas, atvejų analizė, praktinių užduočių sprendimas), savarankiškas darbas (informacijos paieška, mokslinės literatūros studijos, teismų praktikos analizė, procesinių dokumentų rengimas)	Kontrolinis darbas, egzaminas
- gebės dirbti komandoje nagrinėjant su kaltinimu ir gynyba susijusius klausimus	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (minčių lietus, grupės diskusija, situacijų modeliavimas, atvejų analizė, praktinių užduočių sprendimas), savarankiškas darbas (informacijos paieška, mokslinės literatūros studijos, teismų praktikos analizė, procesinių dokumentų rengimas)	Kontrolinis darbas, egzaminas
- gebės rengti kaltinimui ir gynybai reikšmingus procesinius dokumentus	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (minčių lietus, grupės diskusija, situacijų modeliavimas, atvejų analizė, praktinių užduočių sprendimas), savarankiškas darbas (informacijos paieška, mokslinės literatūros studijos, teismų praktikos analizė, procesinių dokumentų rengimas)	Kontrolinis darbas, egzaminas
- gebės identifikuoti savo profesinius interesus (susipažins su kaltinimo ir gynybos ypatumais ir problematika)	Paskaitos (probleminis dėstymas), seminarai (minčių lietus, grupės diskusija, situacijų modeliavimas, atvejų analizė, praktinių užduočių sprendimas), savarankiškas darbas (informacijos paieška, mokslinės literatūros studijos, teismų praktikos analizė, procesinių dokumentų rengimas)	Kontrolinis darbas, egzaminas

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Kaltinimo samprata, tikslai ir šaltiniai, kaltinimas kaip procesinė veikla.	2		2				4	6	Mokslinės literatūros analizė; teismų praktikos analizė.
2. Kaltinimo subjektai, jų teisės, pareigos ir atsakomybė.	2		2				4	6	Mokslinės literatūros analizė; teismų praktikos analizė; pasirengimas kontroliniam darbui raštu.
3. Kaltinimo struktūra, rūšys ir elementai, procesiniai kaltinimo dokumentai. Kaltinimo formulavimas ir keitimas ikiteisminiame tyrime.	4		2				6	8	Mokslinės literatūros analizė; teismų praktikos analizė; pasirengimas kontroliniam darbui raštu.
4. Kaltinimo palaikymo ypatumai pirmosios instancijos teisme. Kaltinimo ribos ir pakeitimas. Kaltinimas apeliacinės ir kasacinės instancijos teisme.	6		2				8	10	Mokslinės literatūros analizė; teismų praktikos analizė.
5. Gynybos samprata ir tikslai. Gynėjo dalyvavimo baudžiamajame procese paskirtis, gynėjo teisinis statusas ir	2		1				3	2	Mokslinės literatūros analizė; teismų praktikos analizė.

pagrindiniai procesinės veiklos principai.									
6. Gynėjo įstojimas į baudžiamąjį procesą ir išstojimas iš jo, gynėjo santykiai su ginamuoju ir kitais baudžiamojo proceso dalyviais.	2		1				3	2	Mokslinės literatūros analizė; teismų praktikos analizė; pasirengimas kontroliniam darbui raštu.
7. Gynybos metodai ir teisinės gynybos pozicija	2		1				3	3	Mokslinės literatūros analizė; teismų praktikos analizė; pasirengimas kontroliniam darbui raštu.
8. Gynėjo dalyvavimas, tikslai, teisės ir galimybės ikiteisminio tyrimo metu.	4		1				5	8	Mokslinės literatūros analizė; teismų praktikos analizė; pasirengimas kontroliniam darbui raštu.
9. Gynėjo dalyvavimas, tikslai, teisės ir galimybės nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme.	4		1				5	8	Mokslinės literatūros analizė; teismų praktikos analizė; pasirengimas kontroliniam darbui raštu.
10. Gynėjo dalyvavimas, tikslai, teisės ir galimybės apskundimo procesinėse stadijose.	4		1				5	8	Mokslinės literatūros analizė; teismų praktikos analizė; pasirengimas kontroliniam darbui raštu.
		2					2	24	Pasirengimas egzaminui.
Iš viso	32	2	14				48	85	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Kontrolinis darbas	40	Semestro metu	Semestro metu atliekami 2 (du) individualūs ar kolektyviniai (grupiniai) kontroliniai rašto darbai: vienas iš kaltinimo, kitas iš gynybos tematikos. Kiekvienas kontrolinis rašto darbas įvertinamas maksimaliai 2 balais (t. y. maksimaliai po 2 balus už kontrolinį rašto darbą iš kaltinimo, ir po 2 balus už kontrolinį rašto darbą iš gynybos tematikos). Kontrolinį rašto darbą iš kaltinimo tematikos sudaro praktinio atvejo (faktinės situacijos) analizė ir jos pagrindu procesinio kaltinimo dokumento parengimas. Kontrolinį rašto darbą iš gynybos tematikos sudaro: (1.) atsakymas raštu į 1 (vieną) teorinės analizės pobūdžio atvirojo tipo klausimą, susijusį su gynybos tematika, ir (2.) 1 (vieno) praktinio atvejo (faktinės situacijos) analizė ir jos pagrindu procesinio gynybos dokumento parengimas. Kiekvienos šių užduočių išpildymas įvertinamas iki 1 balo. Vertinimo slenkstis 0,5. Gavus mažiau balų, laikoma, kad kontrolinis rašto darbas neišlaikytas ir gauti balai nėra pridedami prie galutinio dalyko įvertinimo. Vertinant kiekvieną atsakymą, atsižvelgiama į studento gebėjimą tiksliai, aiškiai ir išsamiai atsakyti į pateiktą klausimą. Atsakymas turi būti pagrįstas teisės normomis, teismų praktika, išstudijuota mokslinė literatūra ir paskaitų medžiaga. Kontroliniai rašto darbai yra privalomi. Neigiamas jų įvertinimas nėra kliūtis laikyti egzaminą. Dalyvavimas seminaruose yra privalomas. Už visus be svarbios pateisinamos ir pagrindžiamos priežasties (liga, artimojo mirtis ir pan.) praleistus seminarus turi būti atsiskaitoma semestro metu dėstytojų nustatyta tvarka iš anksto susitarus per dėstytojo priėmimo laiką. Atsiskaitymo forma priklauso nuo praleistuose seminaruose analizuotos temos ir tuo metu vykdytos veiklos. Turint įsiskolinimą už seminarą (-us) (nedalyvauta ir neatsiskaityta ar nedalyvauta ir atsiskaitymas neigiamas), neleidžiama laikyti egzamino.
Egzaminas	60	Semestro gale	Egzaminas vykdomas raštu pateikiant studentams 3 (tris) užduotis: (a.) 1 (vieną) teorinės analizės pobūdžio atvirojo tipo klausimą iš gynybos tematikos, (b.) 1 (vieną) teorinės analizės pobūdžio atvirojo tipo klausimą iš kaltinimo tematikos ir (c.) 1 (vieną) praktinį atvejį (faktinę situaciją) iš kaltinimo tematikos, kurią reikia išanalizuoti ir jos pagrindu parengti procesinį kaltinimo dokumentą. Kiekvienos iš užduočių išpildymas įvertinamas iki 2 (dviejų) balų (bendra balų suma – 6 (šeši) balai). Vertinimo slenkstis 0,5. Spręsdami pateiktas užduotis, studentai turi parodyti įgytas specialias žinias, jų pagrindu susiformuotą problematikos suvokimą bei išugdytus naujus gebėjimus. Vertinant

			kiekvieną atsakymą ar užduoties sprendimą, atsižvelgiama į studento gebėjimą tiksliai, aiškiai ir išsamiai atsakyti į pateiktą klausimą. Atsakymas turi būti pagrįstas teisės normomis, teismų praktika, išstudijuota moksline literatūra ir paskaitų medžiaga. Galutinis dalyko įvertinimas gaunamas prie egzamino metu gauto balo pridėjus studento semestro metu gautą balą už kontrolinį rašto darbą. Jei galutinis dalyko įvertinimas nesiekia 5 balų, egzaminas gali būti perlaikomas.
--	--	--	--

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
MERKEVIČIUS, R.	2008	Baudžiamasis procesas: įtariamojo samprata		Vilnius: Registrų centras
MERKEVIČIUS, R.	2014	Gynėjo paskirtis šiuolaikiniame baudžiamajame procese. In ŠVEDAS, G. (vyr. moksl. Red.) Globalizacijos iššūkiai baudžiamajai justicijai: recenzuotų mokslinių straipsnių baudžiamosios teisės, bausmių vykdymo ir baudžiamojo proceso klausimais rinkinys.		Vilnius: Registrų centras
MERKEVIČIUS, R.	2011	Fundamentalūs pasvarstymai apie gynėjo teisę savarankiškai rinkti gynybai reikšmingus duomenis. In MERKEVIČIUS, R. (vyr. moksl. red.). Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksui – 10 metų: recenzuotų mokslinių straipsnių, skirtų Lietuvos ir užsienio baudžiamojo proceso, baudžiamosios teisės ir kriminalistikos aktualijoms ir problematikai, rinkinys		Vilnius: Lietuvos teismo ekspertizės centras
GIRDAUSKAS, M.	2014	Teismo įgaliojimai keisti inkriminuojamos veikos kvalifikavimą: Konstitucijos reinterpretoavimo prielaidų paieška. In Teisė	Nr. 90	Vilnius: Vilniaus universitetas
GIRDAUSKAS, M.	2014	Teismo galios keisti inkriminuojamos veikos kvalifikavimą: Konstitucijos reinterpretoavimo prielaidos. In Teisė	Nr. 91	Vilnius: Vilniaus universitetas
GIRDAUSKAS, M.	2012	Teismo įgaliojimai keisti inkriminuojamos veikos kvalifikavimą griežtesniu. In MERKEVIČIUS, R. (vyr. moksl. red.). Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksui – 10 metų: recenzuotų mokslinių straipsnių, skirtų Lietuvos ir užsienio baudžiamojo proceso, baudžiamosios teisės ir kriminalistikos aktualijoms ir problematikai, rinkinys		Vilnius: Vilniaus universiteto Teisės fakultetas, Lietuvos teismo ekspertizės centras
BIELIŪNAS, E.	2017	Nusikalstamų veikų kvalifikavimas ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencija. In Teisė	Nr. 103	Vilnius: Vilniaus universitetas
DRAKŠAS, R.	2012	Advokatas: veiklos pagrindai ir problemos		Vilnius: Justitia
GUŠAUSKIENĖ, M.	2011	Gynybos šalies teisė dalyvauti įrodinėjimo procese. In KURAPKA, V. E., et al. Baudžiamasis procesas: nuo teorijos iki įrodinėjimo: (prof. dr. Eugenijaus Palskio atminimui): mokslo studija		Vilnius: Mykolo Romerio universitetas
BEINORAVIČIUS, D., BIEKŠA, L., BITĖ, V. et. al.	2018	Advokatūros teisė		Vilnius: Kriventa
Papildoma literatūra				
BRÜSSOW, R., et al. (eds.)	2000	Strafverteidigung in der Praxis. 2. Auflage	Bd. 1	Bonn: Dt. Anwaltverl.

MÜLLER, E., SCHLOTHAUER, R., KNAUER, CH	2022	Münchener Anwalts Handbuch. Strafverteidigung. 3. Auflage.		München: C.H.Beck
SOMMER, U.	2020	Effektive Strafverteidigung: Recht – Psychologie – Überzeugungsarbeit der Verteidigung. 4. Auflage		Köln: Carl Heymanns Verlag
DAHS, H.	2014	Handbuch des Strafverteidigers. 8. Auflage		Köln: Verlag Otto Schmidt
SANDERS, A.	1994	Constructing the Case for the Prosecution. In LACEY, N. (ed.). A Reader on Criminal Justice		Oxford: Oxford University Press
WOHLERS, W.	1994	Entstehung und Funktion der Staatsanwaltschaft: ein Beitrag zu den rechtshistorischen und strukturellen Grundlagen des reformierten Strafverfahrens		Berlin: Duncker & Humblot
ZWIERS, M. W.	2011	The European Public Prosecutor's Office: Analysis of a Multilevel Criminal Justice System		Cambridge: Intersentia
TAK, P. J. P.	2004	Tasks and Power of the Prosecution Services in the EU Member States.		Nijmegen: Wolf Legal Publishers
TAK, P. J. P.	2005	Tasks and Power of the Prosecution Services in the EU Member States. Volume II.		Nijmegen: Wolf Legal Publishers